

ОРГАНІЗАЦІЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА

Термін «організація» в перекладі з грецької мови означає поєднання, побудову, об'єднання чогось у єдине ціле; приведення до строгої системи [1, с. 6]. У філософському значенні організація – форма буття матерії. Поняття «організація» вважається одним з найуживаніших і використовується в таких значеннях: – система, зокрема система управління, що розглядається, як єдиний організм; – стадія процесу управління, призначена для створення нової або реорганізації чи ліквідації діючої системи; – суб'єкт господарювання [2, с. 187]. Згідно тлумачень етимологічного словника слово організація як іменник означає структуру, особливості будови чогось, а як дієслово - налагодження, впорядкування, приведення чогось в систему. Отже, поняття організація економічної експертизи слід трактувати як процес її побудови через упорядкування та налагодження взаємозв'язків між її складовими.

На основі проведених досліджень вважаємо, що найповніше в контексті організації економічної експертизи облікової політики підприємства розкривають такі складові: а) об'єкт економічної експертизи; б) інформаційне середовище; в) суб'єкти економічної експертизи; г) принципи економічної експертизи; д) методи експертного дослідження; е) результат експертизи.

Ідентифікація об'єкта економічної експертизи є початковим етапом її організації. Виявлення об'єкта є процесом оцінки ризиків, які можуть виникати під час його використання у господарській діяльності. Облікова політика вирішує коло важливих завдань: регламентація облікової діяльності та забезпечення дисципліни виконавців обліку; організацію та уніфікацію обліку і звітності; забезпечення зручності та доступності інформаційної бази обліку та звітності для потреб внутрішніх користувачів; прийняття управлінських рішень з реалізації стратегії підприємства; забезпечення контрольованого протікання бізнес-процесів [3, с. 199]. Ці питання повинні бути об'єктами дослідження в ході економічної експертизи облікової політики підприємства.

Таким чином, постає питання визначення такого переліку об'єктів економічної експертизи облікової політики, який дозволить проводити моніторинг основних ризиків, пов'язаних з її формуванням, використанням, внесенням змін.

В економічній літературі, в основному, досліджують питання організації та методики судово-економічної експертизи. Питанням проведення економічної експертизи в інших ракурсах не приділено належної уваги. Як вид дослідницької, аналітичної та прогнозної діяльності економічна експертиза поза межами процесу судочинства може здійснюватися за такими основними напрямками:

- як функція процесу управління – внутрішньовідомча, корпоративна, внутрішня експертиза;
- як вид консалтингової діяльності – незалежна - (комерційна, замовна) зовнішня експертиза, що здійснюється незалежними експертами [4].

Отже суб'єктами економічної експертизи можуть бути внутрішні експерти (корпоративні, внутрішньовідомчі), незалежні експерти консалтингових, аудиторських фірм, судові експерти-економісти.

Організація економічної експертизи облікової політики, повинна будуватись на основі комплексу принципів. Останні допомагають оптимізувати весь процес та скеровують кожен крок на досягнення кінцевого результату – побудову ефективної облікової політики підприємства. Багато науковців у даному питанні виокремлюють різні принципи, залежно від суб'єктів економічної експертизи. Вважаємо, що найбільш загальними і доцільними є такі принципи економічної експертизи (рис. 1).

Об'єктивною і ефективною економічна експертиза є у випадку, якщо впроваджена система стандартів виконуваних робіт і кінцевих результатів. Нормативи і стандарти розробляються за такими групами: фізичні (для виробів і технологічних процесів), цінові, програмні (техніко-економічні), дохідні, поведінкові тощо. Стандартами повинні бути відповідні стратегічні цілі та планові параметри стратегій. У цих випадках установлюються певні інтервальні значення для нормативів.

Наступним етапом організації економічної експертизи облікової політики є з'ясування та підбір оптимальних методів з метою виконання поставлених завдань. У наукових джерелах зустрічаються різноманітні підходи, що описують різні варіанти та модифікації методів економічної експертизи. Метою економічної експертизи є

виявлення та попередження незаконних дій і прийняття неефективних рішень.

Рис. 1. Принципи економічної експертизи [розроблено автором]

При дослідженні об'єктів економічної експертизи використовують загальнонаукові та власні методичні прийоми. До загальнонаукових методів відносять: індукцію, дедукцію, аналіз, синтез, аналогію, моделювання, абстрагування, конкретизацію та інші.

Процес економічної експертизи неможливий без відповідного інформаційного середовища, яке можна розподілити на такі складові: документальні джерела (первинні та зведені документи, реєстри кількісного та вартісного обліку), фактичні (інвентаризаційні дані), а також дані, що отримують за допомогою засобів автоматизації. Вивчивши і проаналізувавши надану інформаційну базу, необхідно встановити, чи не є вона формальним ставленням управлінського персоналу підприємства до формування і реалізації облікової політики на практиці. Наявність наказу про облікову політику та інших розпорядчих документів, пов'язаних з організацією облікового процесу не підтверджує дотримання управлінським персоналом підприємства положень облікової політики.

Література

1. Власова Т.В. Социальная экспертиза: уч. пособ. / Т.В. Власова, М.Д. Сущинская. – СПб.: Изд-во СПбГУЭФ. – 2009.-152 с.
2. Дикань Н. В., Борисенко І. І. Менеджмент: [навч. посіб.] / Н. В. Дикань, І. І. Борисенко/ – К.: Знання, 2008. – 389 с.
3. Менеджмент організацій: [підруч.]; за заг. ред. Л. І. Федулової. – К.: Либідь, 2003. – 448 с.
4. Проблеми і перспективи розвитку статистики, аудиту та економічного аналізу: монографія // В. А. Дерій, І. Д. Голяш, М. Т. Щирба, С. І. Саченко, І. В. Спільник, О. М. Загородна, Я. І. Костецький, В. З. Семанюк, В. М. Серединська, Р. В. Ціщик, Л. П. Матійчук, та інші. – Тернопіль: Крок, 2016. – 362 с.
5. Сисюк С.В., Адамик О.В. Облікова політика суб'єктів державного сектору щодо необоротних активів // Вісник ОНУ імені І.І. Мечникова. – 2016. – 21 (11 (53)). – С. 101-106, 2016
6. Щирба, М. Т. Організаційні та методичні засади аудиту ефективності облікової політики підприємства в системі управлінського обліку / М. Т. Щирба, І. М. Щирба. // Сталій розвиток економіки. – 2012. – № 2. – С. 197-201.